

การเพาะพันธุ์ปลาเลื่อยหินปล่อยคืนแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารของชุมชน ในพื้นที่อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

มจร. และเครือข่ายการทำงานจาก มทร.ล้านนา น่าน ได้จากการนำองค์ความรู้เรื่องการเพาะเลี้ยงปลาเลื่อยหินมาขยายผลด้วยการสร้างการเรียนรู้ให้ชุมชนในการเพาะพันธุ์ปลาเลื่อยหินปล่อยคืนสู่แหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อเพิ่มจำนวนประชากรของปลาเลื่อยหินในแหล่งน้ำธรรมชาติ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ดำเนินการในทุกๆ ปี ตั้งแต่ปี 2563 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ในการเพาะพันธุ์ปลาเลื่อยหินเพื่อปล่อยคืนแหล่งน้ำธรรมชาติ มจร. ได้มีการตั้งเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ในทุกๆ ปี เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนประชากรให้มากขึ้น จะได้เป็นแหล่งอาหารสำหรับชาวบ้านในเขตแม่น้ำมางและพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงเป็นการให้ความรู้เพื่อนำไปสู่ความตระหนักและร่วมกันอนุรักษ์ปลาท้องถิ่น โดยที่ มจร.จะเป็นฝ่ายให้ความรู้ ฝึกปฏิบัติให้กับชาวบ้าน บุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ รวมไปถึงเด็กนักเรียนในระแวกใกล้เคียงที่มีความสนใจ การดำเนินงานในปี 2568 ได้ร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น 2 แห่ง โรงเรียน 1 แห่งและชุมชน 9 ชุมชน ในการเข้ามาร่วมเรียนรู้การเพาะพันธุ์ปลาเลื่อยหินปล่อยคืนแหล่งน้ำธรรมชาติ และปล่อยลูกปลาเลื่อยหินคืนสู่ธรรมชาติรวม 900,000 ตัว โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

การสร้างการเรียนรู้ร่วมกับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและโรงเรียน

- นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านบ่อหลวง จำนวน 38 คน เข้าร่วมเรียนรู้การเพาะขยายพันธุ์ปลาเลื่อยหิน โดยเริ่มจากการเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปลาเลื่อยหิน การเตรียมบ่อ การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ การเพาะพันธุ์ การอนุบาลและการปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ ตลอดการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง โดยได้ทำการเพาะพันธุ์ปลาเลื่อยหิน จำนวน 50 คู่ และทำการอนุบาลลูกพันธุ์ปลาเลื่อยหินจำนวน 100,000 ตัว จนมีอายุประมาณ 1-2 เดือน และปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ โดยปล่อยลงในนาข้าวในชุมชนเพื่อให้ลูกปลามีความพร้อมก่อนจะว่ายลงสู่ลำน้ำ หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปลามันและตระหนักถึงการอนุรักษ์ปลาเลื่อยหิน

- ร่วมกับเทศบาลตำบลบ่อเกลือใต้ จัดการเรียนรู้การเพาะขยายพันธุ์ปลาเลียหินเพื่อปล่อยคืนสู่ลำน้ำมาง (แม่น้ำสายสำคัญสายหนึ่งของอำเภอบ่อเกลือ) ให้กับเจ้าหน้าที่และชาวบ้านจากชุมชนเรียบลำน้ำมางจำนวน 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านบ่อหลวง บ้านผาคับ บ้านนาคอก บ้านนาเปรื่อง บ้านนาขามและบ้านฝักเหือก โดยชุมชนได้มีส่วนร่วมตั้งแต่การหาพ่อแม่พันธุ์ การเรียนรู้การเพาะขยายพันธุ์ การอนุบาลลูกปลาและการปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ โดยได้ร่วมกันเพาะปลาเลียหินชุมชนละ 50 คู่ รวมทั้งสิ้นจำนวน 300 คู่ ทำการอนุบาลลูกปลาเลียหินรวมทั้งสิ้น 600,000 ตัว เป็นเวลาประมาณ 1 เดือน แล้วปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ โดยการปล่อยนาเพื่อให้ปลาเลียหินได้เติบโตและว่ายกลับคืนสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

- มจร. ร่วมกับ มทร.ล้านนา น่าน และ อบต.ดงพญา จัดการเรียนรู้การเพาะขยายพันธุ์ปลาเลียหินให้กับชาวบ้านจากชุมชนบ้านสะปันและบ้านสัว ซึ่งเป็นชุมชนบริเวณลำน้ำว้า (ลำน้ำสายสำคัญสายหนึ่งของอำเภอบ่อเกลือ) โดยชุมชนได้มีส่วนร่วมตั้งแต่การหาพ่อแม่พันธุ์ การเรียนรู้การเพาะขยายพันธุ์ การอนุบาลลูกปลาและการปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ โดยได้ร่วมกันเพาะปลาเลียหินชุมชนละ 150 คู่ และทำการอนุบาลลูกปลาเลียหินรวมทั้งสิ้น 300,000 ตัว เป็นเวลาประมาณ 1 เดือน แล้วปล่อยคืนสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

รูปภาพ การเพาะพันธุ์ปลาเลียบินปล่อยคืนแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารของชุมชน
อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน 2568